

השען גיאון ע/ סמי גאנזטן זראם:

מצואה ריבעית שנצטינו. לרשות הארץ אשר נתן האל יברך ויתעלה לאבותינו לאברהם ליצחק וליעקב* ולא נזכה ביד זולתינו מן האומות או לשמה, והוא אמרו להם והורשתם את הארץ וישבחם כה כי לכמ' נתתי את הארץ לרשות אותה¹, והתנהלתם את הארץ² [ונכפל כוה הענן במצוה זו במקומות אחרים כמו יתברך באו וירושו את הארץ]³ אשר נשכעת לאותיכם⁴. ופרט להם במצוה זו כולה גבולה ומצריה, כמו שאמר: וbara' הדר האמוריא ואל כל שכניו בערבה בהר ובכפללה ובנגב ובחוף הים וגו'⁵ שלא יניחו ממנה מקום. והראיה שזו מצואה, אמרו יתעללה בעניין המרגלים עליה רשות אשר דבר ה' אלהיך⁶ לא תירא ואל תחח⁶, ואמר עוד ובשלוח ה' אתכם מקדש ברגנע לאמր על. ודרשו את הארץ אשר נתתי לכם⁷, וככאשר לא אבוי לעלות במאמר הזה כתוב וחמור אתפי ה' אלהיכם⁷ [ולא האמנחים לו ולא שמעתם בקהלו]⁸. הורה שהיתה מצואה*, לא יעד והבטחה. וזה היא שחכמים קורין אוטה מלחת מצואה. וכך אמרו בגמרא סוטה⁹: אמר רב יהודה¹⁰ מלחת ירושה לכבות דברי הכל חוכה, מלחת דוד, להרוויה דברי הכל, רשות. ולשון ספרי¹¹: וירושה וישכמתה בה¹², בכוות' שתירש השב. ואל תשחכש וחאמר כי המצואה הו ה' היא המצואה במלחת שבע עמים שנצטינו¹² לאבדם, שנאמר החרים תחרים¹³. אין הדבר כן, שאנו נצטינו להרוג האומות העם בהלחמת עמו ואמ' רצוי להשלים נשלים עמהם¹⁴, ונעוכם בתנאים ידועים, אבל הארץ לא נניה אותה בידם ולא ביד זולתם מן האומות בדורות. וכן אם ברחו האומות מהם מפנינו והלכו להם, כאמור¹⁵: הגורגי פנה והלך לו ונתן להם הקב"ה ארץ טובה כארצם זו אפריקי, נצטינו אנחנו לבוא בארץ ולכבות המידנות¹⁶ להושיב בה. שבטיינו. וכן אחרי הכריתתו את העמים הנזקינים¹⁷ אם רצוי אחר כן שבטיינו לעזוב את הארץ¹⁸ ולכבותם להם את ארץ שנער או את ארץ אשור וולתם מן המקומות אינם רשאים, שנצטינו בככושה ובכישתה. וממאמרם⁹ "מלחת ירושה לככוש" תבין כי המצואה הו היא הככוש, וכן אמרו בספרי¹⁹: כל המקום אשר חדרוך כף רגלים בו לכם נחתיו כאשר וגוו²⁰, אמר להם כל המקום שתחכשו חוץ מהמקומות האלו הרי הם שלכם. או רשות בידם לככוש חוץ לארץ עד שלא יכשו א"י, תלמוד לומר רשות גוים גדולים ועצומים²¹ ואחר כך כל המקום אשר בו²⁰. ואמרו¹⁹: דוד עשה שלא מפני מה כיבש דוד ארם נהרים ואדם צובא ואין מצות נוהגות שם, אמרו: דוד עשה שלא תורה והתורה אמרה משחכשו א"י תהי רשותן לככוש חיל והוא לא עשה כן. הרי נצטינו בככוש בכל הדורות. ואומר אני כי המצואה שחכמים מפליגים בה והיא דירת הארץ ישראל, עד שאמרו²²: שכ' היוצא ממנה ודר בחויל יהא בעיניך כעובד ע"ז, שנאמר כי גרשוני היום מהסתפת בנחלת ה' לאמר לך* עובד אלהים אחרים²³, וזולת זה הפלגות* גדולות. שאמרו בה, הכל הוא מצות עשה זהה* שנצטינו לרשות הארץ ולשבתה בה. א"כ מצות עשה לדורות מחחיב כל יחיד²⁴ ממן וaphael בזמנ גלות, ידוע בתלמוד במקומות הרבה. ולשון ספרי²⁵: מעשה רבי יהודה בן בתירא ור' מתיא בן חרש ורבי חנניה בן אחוי רבי יהושע ור' נחן²⁶ שהיו יוצאים חוץ לארץ והגעו לפלטה²⁷ חכרו את ארץ ישראל ווקפו את עיניהם וולגו דמעותיהם וקרעו בגדריהם וקראו המקרה הזה וירושה וישכת בה ושמרת לעשות²⁸, אמרו ישכת ארץ ישראל שקוליה בנד כל המצאות²⁹.

עמך ג' י"ג - קוזטן

רא. שואלים במא וכה דזוננו לגאולה. התשובה פשוטה היא, הוא זה מה פניו שעסק במצוה היותר גדולה שבכל המצוות, במצוה השkolah ככל התורה כולה, מפני שהוא עסק בגאות ישראל. ולא רק עסוק, אלא הוא עוסק וייטוק בלי הרף בגאותו, וכח אלחי זה מרוממהו ומשגبهו בישועה. גם כל אלה שעומדים מרחוק או שמתנגדים לכל הפעולות המביאות את הגאולה הגלויות, גם הם בכלל הזכאים הם, מפני שעל ידי תביעותיהם התוכן של התפקידים הגאולה מתבהר ומתברר יותר, ונעשה יותר וך, יותר מאיר, יותר חיוני ויותר ישראלי אמיתי, יותר שואב מקור החיים הטהורים המפכים ממקור ישראל, מעין היוצא מבית ד'. ישבעו מדשן ביתך ונחל עדני תשקס.

תַּרְבִּי מִצְּרוֹטָקֶב²⁴ אָמֵר. לֵי פָעַם בּוֹנֶה, כִּי הָא מְבִין הַיְּטֵב אֶת דָּרְךָ
הַ"אֲוֹרֹת" שָׁלֹנוּ, שֶׁפֶל גַּשְׁמִיוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַבָּה קָדְשָׁה. בָּרוּר, כֵּל הַשִּׁיחַ לְכָל
יִשְׂרָאֵל הוּא קָדְשָׁה. בְּכָל שְׁמָמְעִיטִים לְעַסְקָן וְלִלְמֹד בְּ"אֲוֹרֹת" לְמִינֵּיכֶם, בְּפֻזְזִיר
וּבְמַחְנָה"ל, שָׁוֹכְחִים יוֹתֵר אֶת סְודֹת הָאָמוֹנָה: כֵּל פּוֹשֶׁעַ בְּיִשְׂרָאֵל הוּא קָדְשָׁה –
וּבְעַל כְּרָתוֹ עֲקָרָיו תֹּווֹה הַמָּה: זֹהִי מִצְּאוֹת שֶׁל "עַם וּזְכָרְתִּי לִי"²⁵. מָאֵר
שָׁפָן, בָּרוּר הוּא שְׁקָדְשָׁה מְרַבָּה קָנִית בַּיּוֹם בּוֹ הַוקְמָה מְדִינָת שֶׁל עַם קָדְשָׁה
עַל אַרְמָת הַקָּדְשָׁה.

ולעומת מה שנאמר: "הָאָם וּהַמִּדְיָנִה שָׁאוֹתָה חָוו נְבִיאָינוּ", אומר אָנָּנוּ: וְהִי
הַמִּדְיָנִה שְׁחוּזָה הַגְּבִיאִים. פָּמוֹקָן, אֵין הַמִּדְיָנִה בַּתְּכִלִּת הַשְּׁלֹמוֹת, אָוָלָם נְבִיאָינוּ
וּרְבוּתִינוּ, מִמְשִׁיכִיכִים, אָמְרוּ שְׁהַמִּדְיָנִה תְּחִיה בָּוֹ: וּרְעָאָבָרָם, יַצְחָק וַיַּעֲקֹב,
יִשְׁׁבוּ וַיַּקְרִימוּ בָּהּ תְּקֹמָה יִשְׁׁוֹבִית וּשְׁלֹטָן מִדְבִּי עַצְמָאִין; לֹא נָאֵר לְנוּ אָם יְהִי
הַמִּדְיָנִים אוֹ שָׁאַיְנִים צְדִיקִים. אומר הַגְּבִיאָ: "בְּקַבְצֵי אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל... וַיִּשְׁׁבוּ
עַל אַרְמָתָם... וַיִּשְׁׁבוּ עַלְיָהּ לְכַטְחָ וּבְנוּ בָּתִים וּגְטָעִים כְּרָמִים..." (יחזקאל כח,
כה-כו) – נְטִיעַת כְּרָמִים נְאָמָרָה, הַקְמָת יִשְׁׁבּוֹת לֹא נְאָמָרָה... אָמָנָם, מִתּוֹךְ
חַנּוּת יִשְׂרָאֵל אֶל אַרְמָתָם נְבִיאָ לְרִי הַגְּדַלָּת הַתּוֹרָה וּלְאַדְרָתָה, אָוָלָם הַאֲצָעֵד
הַרְאָשָׁוֹן – יִשְׂרָאֵל עַל אַרְמָתָם כְּבָטוֹיו שֶׁל רַבִּי אֶלְיָהו גוֹטְמָכָר: "וְאֶצְלִי בָּרְךָ
בָּרוּר שָׁם יִקְרִימָה יִשְׂרָאֵל שִׁתְחִילָוּ לְעַבְדָּ אֶת קָדְשָׁה בְּסֶךָ קְלִי מְשֻׁבָּח –
שְׁתַחְיָה הַתְּחִילָה הַגְּאַלָּה, גַּם בְּשָׁלָא יְהִי יִשְׂרָאֵל רָאוּיִם לְקָדָ" (נדפס בראש
ספר "נְפָשָׁתָּה"²⁶). בָּודָאי, רֹצֶחֶת הַהָּאָתָה אָוֹתוֹ צְדִיק בְּנַגְּדָלָת הַתּוֹרָה וִירָאתָ
הַשָּׁמִים, אֶכְלָ סְדֵרִי הַגְּאַלָּה כְּאֹלוֹ הַמָּ: יִשְׁׁוֹב תְּקָלָא, קָמוּמָה מְדִינָה, וּמִתּוֹךְ כָּךְ
– לְהַקְמָה, לְהַעֲלָה בְּקָדְשָׁה, לְנַרְבָּצָת מִתּוֹרָה, לְנַגְּדָלָתָה וּלְאַדְרָתָה.

שְׁאַלְתָּנוּ: "הָאָם מִתְּרָ לְנוּ, בְּתוֹרְ יְהִוִּים דָּתִים, לְתָמָךְ בְּדִרְישָׁה לְמִדְיָנִה
יְהִוִּית?"

וְתַּהֲיִ תְּשַׁבְּתָהִי: לֹא מִתְּרָ הוּא לְנוּ אֶלָּא מְתַחְיבִּים אָנוּ בָּהּ....

לְשְׁאַלְתָּהָ: "וְהַלָּא אֵין לְנוּ הַבְּطַחָה, שְׁהַמִּדְיָנִה תַּתְנַהֵג עַל פִּי הַתּוֹרָה", עֲנוּתִי:
ישׁ לְנוּ הַבְּטַחָה מוֹכַנָּה. הַבְּטַחָה לֹהֶה יְשִׁישׁ לְנוּ לְקַבֵּל לֹא-מִמְּיָה שְׁחוֹא מִן הַחַיִּים,
מִאִזְהָה כְּחוֹת יְהִוִּים אוֹ נְכָרִים שְׁבָעַצְמָם אֵין לָהֶם עַגְנִין בְּעַרְבָּה הַתּוֹרָה וְהַדָּתִי
שֶׁל מְדִינָתָנוּ – אֶלָּא מְאַתְּנוּ בְּעַצְמָנוּ. כִּפְיַה מְדֹה וּ, שָׁאַנוּ כָּלָנוּ, כֵּל יִשְׂרָאֵל
וְאַמְנוּנִי תּוֹרָתָנוּ, בָּאים בְּלֵב שְׁלָמָם וְאַמְנוֹנָה תִּפְהָה, בִּימְרָ קָדְשָׁה וְעוֹזָרָה, לְבִנּוֹת
אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּאָרְצָו וְלְהַקְּם בָּה אֶת מְדִינָתָנוּ, כִּי אָנוּ מִבְּטַחִים יוֹתֵר וַיּוֹתֵר,
גַּם בְּעַצְם חַשְׁיוֹתָם שֶׁל פְּעַלְיָנוּ בָּהּ, בַּתְּקוּנִי הַשְּׁפָעָתָנוּ הַרְוֹתָנִית וְהַמְּעָשִׂית עַל
אַחֲנָנוּ רְתֹקִינִית תּוֹרָה וּפְעַלְיָהָם בָּהּ, גַּם בְּחֹופְעַת סִיעַתָּא-דְּשָׁמִיא וְגַלְוִי כְּתָה
הַפְּנִימִי שֶׁל קָדְשָׁת הָאָרֶץ וַיִּשְׁׁוֹבָה, – שָׁאָרֶץ-יִשְׂרָאֵל וּמְדִינָתָנוּ תְּבִנָה וְתַתְנַהֵג
כְּרָאוּי עַל-פִּי הַתּוֹרָה.